

ĐỂ THÀNH CÔNG VỚI NHỮNG KIẾN THỨC TỪ MÔN HỌC PHƯƠNG PHÁP LUẬN SÁNG TẠO

Trần Thế Hưởng

Cũng như những người bình thường khác, khi lần đầu tiếp xúc với môn học PHƯƠNG PHÁP LUẬN SÁNG TẠO, cảm nhận của tôi về môn học: “lạ, thú vị”.

Và cũng như những người bình thường khác, những kiến thức thầy cho cứ dần vào quên lãng để rồi đến một ngày mới chợt hỏi mình: “tại sao không sử dụng kiến thức PHƯƠNG PHÁP LUẬN SÁNG TẠO thay đổi cuộc sống của mình?”.

Có nhiều lý do biện minh cho sự trì trệ và chính những lý do rất “ngọt ngào và có lý” ấy, tôi vẫn đi đến tương lai bằng phương tiện xưa cũ: “thử và sai”. Kết quả: tôi đi hoài mà chẳng đến!

Một ngày, thầy Phan Dũng “kêu” tôi theo thầy!

Và tôi bỏ lại tất cả để đi về một miền đất hứa do tôi vẽ nên.

Tôi vẫn nhớ câu thầy Dũng nói: “Tôi chỉ là cú hích ban đầu cho quá trình tự lăn của cậu”. Và cứ thế tôi lăn, nhưng không phải lăn trong sự vô vọng.

Giống như thuật ngữ “quả bóng tuyết”. Năm tháng trôi qua, “quả bóng tuyết” ấy ngày càng lớn và đến một ngày, nó tuân theo quy luật của thế giới tự nhiên: sự thay đổi về lượng dẫn đến sự thay đổi về chất và ngược lại.

Chỉ có điều, để “quả bóng tuyết” lớn lên thì nó phải lăn từ cao xuống thấp và trong miền băng giá. Còn tôi thì phải tự mình bước ra từ những kiến thức mênh mông của khoa học sáng tạo để đi vào một thế giới cụ thể và khắc nghiệt với hành trang thầy trao. Nhờ vậy tôi lớn lên.

Mary Cholmondeley có viết: **“Thêm mỗi năm tôi sống, tôi lại càng tin rằng sự phí phạm cuộc đời nằm ở tình yêu chúng ta không chịu trao đi, những sức mạnh chúng ta không chịu sử dụng”**. Và đây là lý do tôi muốn chia sẻ một ít kinh nghiệm trong việc lĩnh hội kiến thức PHƯƠNG PHÁP LUẬN SÁNG TẠO của mình.

PHÁT HIỆN BÀI TOÁN

Để có thể vận dụng kiến thức của môn học vào thực tế, trước tiên bạn phải hiểu những gì thầy trao, như ông Tôn Dật Tiên có nói: “Hiểu là việc rất khó, nếu người ta hiểu, hành động sẽ dễ”.

Thực tế, để hiểu được kiến thức mình đã lĩnh hội thì điều kiện “cần” là chúng ta phải thông qua hành động. Dường như có cái gì không bình thường ở chỗ này. Nhưng nếu bạn đã học 5 mức hiểu mà môn học đề cập, bạn sẽ thấy điều này không có gì là không bình thường.

Đó là mức hiểu cảm xúc. Mức hiểu này chỉ có được thông qua hành động và tự giáo dục.

Do môn học của chúng ta đề cập đến quá trình tư duy, mà quá trình tư duy chỉ xảy ra khi chúng ta rơi vào tình huống có vấn đề. Do vậy, để có thể tự mình luyện tập sử dụng những kiến thức của môn học, bạn phải có bài toán để giải quyết.

Những năm đầu tiên của quá trình "tự lẫn", khó khăn đối với tôi là phát hiện và chọn ra bài toán cho việc tập luyện của mình.

Nhớ lại thời kỳ ấy, tôi thường vào thư viện và tìm đọc các sáng chế. Thấy vậy, thầy Dũng nói tôi đừng mất thời gian vào những chuyện ấy. Thực tình, lúc đó tôi chưa hiểu hết những điều thầy muốn nói!

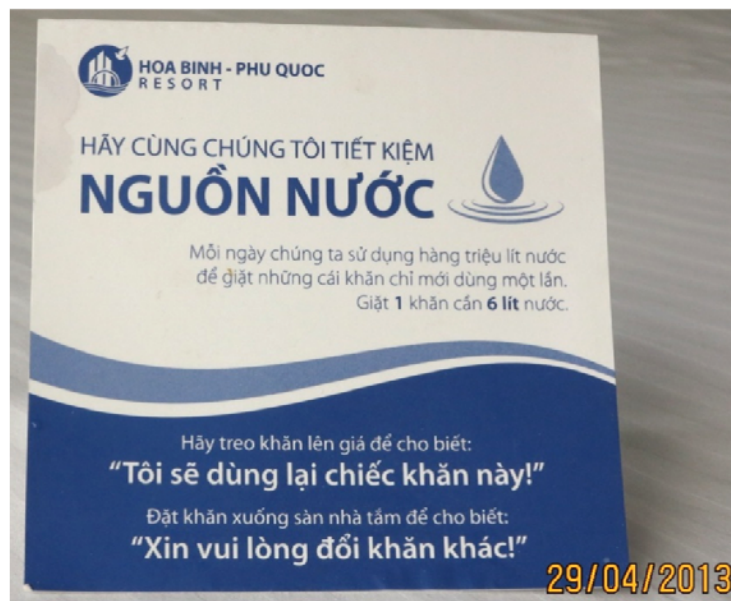
Có thể bạn sẽ hỏi: "Tại sao phải **tự** chọn bài toán"?

Vì những bài toán trên lớp đã biết và đã có lời giải, nhưng quan trọng hơn là những gì đã biết để làm tôi chán!

Để có thể thấy được bài toán, tôi tiến hành quan sát thế giới xung quanh với một bộ tiêu chuẩn: 40 nguyên tắc sáng tạo.

Đúng như nhà văn Antonie de Saint-Exupéry có viết: "**Đằng sau tất cả những điều nhìn thấy được đều ẩn chứa điều gì đó lớn lao**". Nhờ vậy, tôi thấy rất nhiều.

Chẳng hạn, trong một lần đi du lịch và nghỉ tại resort Hòa Bình - Phú Quốc, tôi chú ý đến tờ giấy đặt trong phòng tắm (xem hình)

Và thế là một bài toán mới đã xuất hiện:

1. Những nguyên tắc sáng tạo nào được sử dụng để tạo nên tờ giấy thông báo này và làm thế nào để phát hiện ra chúng?
2. Lợi ích nào đem lại cho doanh nghiệp, cao hơn nữa là xã hội, khi mỗi người khách ở khách sạn thực hiện tốt điều này?

Không chỉ quan sát từ những gì gặp trong thực tế mà những lần lang thang trên internet cũng giúp tôi phát hiện ra những bài toán để nâng cao năng lực vận dụng kiến thức Phương pháp luận sáng tạo.

Trong một lần đọc bài **Kiến leo càn cộc** của tác giả Minh Huệ đăng trên trang <http://www.dddn.com.vn> tôi cũng thấy được bài toán mới với câu hỏi:

1. Việc công ty cổ phần thép Đình Vũ mất gần 200 triệu đồng mà nguyên nhân của nó, xét theo tiêu chuẩn 40 nguyên tắc sáng tạo, là do vi phạm nguyên tắc sáng tạo nào?

2. Sử dụng không gian hệ thống như thế nào để thấy được những thông tin cần có giúp doanh nghiệp giải quyết vấn đề?

Và cứ thế, trong khi những người khác, thậm chí là các giáo viên đại học loay hoay sao chép những tình huống nghiên cứu (case study) đã xuất bản thì tôi "khệ nệ" với những bài toán sống động và thực tế từ thế giới quanh tôi.

Cho đến bây giờ, tôi rất tâm đắc với câu nói:

To acquire knowledge, one must study, but to acquire wisdom one must observe.

Để có kiến thức bạn phải học nhưng để có sự khôn ngoan bạn phải biết quan sát.

Vâng, bạn phải biết quan sát với kiến thức mà bạn muốn sử dụng.

Kiến leo cành cộc

http://www.dddn.com.vn/Desktop.aspx/TinTuc/VanHoa-XaHoi/Kien_leo_canh_coc/

Nhà máy sản xuất phôi thép Đình Vũ - Hải Phòng có tổng giá trị đầu tư trên 350 tỷ VND. Đến nay, việc xây dựng nhà máy, lắp đặt các thiết bị để nấu phôi thép với công suất 200.000 tấn/năm đã cơ bản hoàn tất. Tuy vậy, nhà thầu chỉ dám bàn giao cho chủ đầu tư sau khi vận hành sản xuất thử thành công, tức là khi ra những mẻ phôi thép đầu tiên đạt chất lượng. Thế là phải nhập khẩu nguyên liệu để sản xuất thử. Và, mọi rắc rối bắt đầu từ đó...

Tháng 9/2006, Cty CP thép Đình Vũ ký hợp đồng uỷ thác với Cty CP SX-KD kim khí Hải Phòng nhập khẩu 2.000 tấn thép phế liệu trị giá gần 100 tỷ VNĐ làm nguyên liệu sản xuất thử phôi thép. Trước khi soạn thảo hợp đồng, 2 bên đều cân nhắc kỹ các điều khoản của Luật Bảo vệ môi trường vừa có hiệu lực từ tháng 9/2006. Mọi việc tiến hành theo đúng quy trình nhập hàng. Nhưng khi hàng về đến cảng, Hải quan thông báo ngay với Cty là: không được thông quan vì vi phạm Luật Bảo vệ môi trường! Theo Hải quan, lô hàng này có "vấn đề":

1. Đơn vị nhập khẩu (Cty CP SX- KD kim khí Hải Phòng) là DN thương mại chứ không phải là đơn vị sản xuất.
2. Cty CP thép Đình Vũ - đơn vị trực tiếp sản xuất - chưa chứng minh đủ các điều kiện về xử lý ô nhiễm môi trường bụi đối với việc nhập khẩu và sử dụng thép phế liệu.

Chạy đôn chạy đáo, sau nhiều đơn gửi lên Hải quan, Sở TN - MT Hải Phòng... Hải quan Hải Phòng tạm đồng ý cho Cty CP thép Đình Vũ được làm thủ tục thông quan. Qua việc này, Cty CP thép Đình Vũ phải "ngậm đắng" trả phí lưu kho bãi tại cảng Hải Phòng mất gần... 200 triệu VND!

Cũng theo Hải quan, Cty CP thép Đình Vũ phải niêm phong giữ nguyên hiện trạng, không được phép sử dụng 2.000 tấn thép phế liệu nói trên chứa trong gần 100 container ! Vì rằng, theo Điều 3 của Quyết định số 12 của Bộ Tài nguyên – Môi trường hướng dẫn thi hành Luật Bảo vệ môi trường nêu rõ: "Việc nhập khẩu phế liệu phải thực hiện theo các quy định tại Điều 42 và Điều 43 của Luật Bảo vệ môi trường và các quy định pháp luật có liên quan".

Căn cứ vào các quy định nêu trên, Hải quan cho rằng: Đối với các doanh nghiệp trực tiếp sử dụng phế liệu làm nguyên liệu sản xuất hoặc tái sản xuất, phải có đủ điều kiện theo quy định (như có kho bãi có tường bao bọc, đầu tư phương tiện, các thiết bị xử lý chất thải phải đạt tiêu chuẩn...). Tức là, phải xây dựng và vận hành hệ thống xử lý ô nhiễm môi trường đảm bảo tiêu chuẩn. Khổ nỗi là nhà máy sản xuất phôi thép Đình Vũ - Hải Phòng chưa có nguyên liệu để chạy thử, thì làm sao biết được nồng độ khói, bụi có ảnh hưởng đến môi trường hay không? Chẳng lẽ lại đóng cửa nhà máy sản xuất phôi thép ngay từ khi nó còn chưa chạy thử?

Minh Huệ